

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจที่สำคัญก็คือการลงทุน โดยแหล่งที่มาของเงินทุนนั้นมีอยู่ 2 แหล่งด้วยกัน คือ แหล่งเงินทุนภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วยการออมภาคครัวเรือน การออมภาคธุรกิจ การออมภาครัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และแหล่งเงินทุนภายนอก ได้แก่ การออมจากต่างประเทศซึ่งถูกนำเข้ามาในรูปของเงินกู้ การได้รับความช่วยเหลือและการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งการที่เศรษฐกิจของประเทศจะพัฒนาเติบโตอย่างมั่นคงนั้น จำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินทุนภายในประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้น การออมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประโยชน์ของการออมต่อประเทศ

1. การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุนการผลิตของประเทศและการจ้างงาน เป็นต้น
2. สร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดผลกระทบจากความผันผวนจากวิกฤติการณ์ในตลาดเงินโลกโดยในประเทศที่มีอัตราการออมสูง การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก

จะเห็นได้ว่าสังคมไทยเป็นอีกสังคมหนึ่งที่เน้นการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ มีการเสริมสร้างค่านิยมการออมมาโดยตลอด โดยเฉพาะการออมในภาคครัวเรือนซึ่งนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการออม โดยมีการออมของภาคเอกชน และการออมภาครัฐอยู่ในระดับรองลงมา ซึ่งจากรายงานของคณะกรรมการรณรงค์ระดมเงินออม ธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ.2542 พบว่าการออมของภาคครัวเรือนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 45.0 ในปี พ.ศ. 2530 เหลือร้อยละ 22.4 ในปี พ.ศ.2539 และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการออมของครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ (GDP) ปรากฏว่ามีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 12.4 ในปี พ.ศ.2530 เหลือร้อยละ 7.6 ในปี พ.ศ.2539 (คณะกรรมการรณรงค์เงินออม ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549) ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าการออม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการ

เลียนแบบสินค้าฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ จนทำให้ต้องประกาศใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และสถาบันทางการเงินจำนวน 56 แห่ง ถูกรัฐบาลสั่งระงับการดำเนินกิจการซึ่งมีสาเหตุจากภาวะหนี้เสียและการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ส่งผลให้ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และดำเนินนโยบายการแก้ไขปัญหาทางการเงินในวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจในเสถียรภาพทางการเงินของสถาบันการเงินของประเทศ ซึ่งส่งผลให้อัตราการออมลดต่ำลงอีกจนกระทั่งกลางปี พ.ศ.2541 เป็นต้นมา เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศจึงได้เริ่มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ และมีการเริ่มนโยบายการเงินอย่างผ่อนคลายเป็นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อสถาบันการเงินอีกครั้ง ทำให้อัตราการออมเงินเริ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ประกอบกับการลดลงของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทำให้แรงจูงใจในการออมลดลง ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวจึงเป็นที่น่าเป็นห่วงถึงสภาวะการออมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคครัวเรือนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนเหล่านั้นในอนาคต

นอกจากนั้น ในการกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น สามารถใช้สัญญาณของช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดมาตรการและนโยบายที่เหมาะสมและสอดคล้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการบริหารระบบเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการออมมากขึ้น โดยสังเกตได้จากตารางที่ 1.1 ซึ่งเป็นตารางระดับรายได้หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติเปรียบเทียบกับ การออม ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีการออมมากขึ้น

ตารางที่ 1.1 แสดงระดับรายได้หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติเปรียบเทียบการออม

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	ระดับรายได้ประชาชาติ	การออม	การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
2544	5,133.50	1,551	3,582.5
2545	5,450.64	1,664.18	3,786.46
2546	5,917.37	1,823.65	4,093.72
2547	6,489.85	2,020.08	4,469.77
2548	7,087.66	2,147.72	4,939.94

ที่มา : สำนักนโยบายการออมและการลงทุน (2549)

และเมื่อสังเกตจากตารางที่ 1.2 จะเห็นว่าประเทศไทยมีช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนอยู่ที่ระดับ 143,999, - 42,809, -177,161, 68,912, 77,616, 94,161 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าสาเหตุที่ช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนมีค่าเป็นบวกหรือที่เรียกว่า เกิดเหตุการณ์ saving surplus จะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาแล้วแนวโน้มที่การออมเป็นบวกจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสาเหตุที่อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะใช้จ่ายมากนัก จึงหันมาออมมากขึ้น

ตารางที่ 1.2 แสดงช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนของประเทศไทย

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ./ไตรมาส	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
	2547	2548	2548	2548	2548	2549
1.การออมของประเทศไทย	6,017.28	5,385.77	4,443.88	5,337.09	6,573.81	6,518.68
2.การลงทุนในประเทศไทย	4,577.29	5,813.86	6,215.49	4,647.97	5,797.65	5,577.07
3. (1 - 2) ช่องว่างการออม - การลงทุน	1,439.99	-428.09	-1,771.61	689.12	776.16	941.61

ที่มา : สำนักนโยบายการออมและการลงทุน (2549)

ดังนั้น รัฐบาลควรมีแนวนโยบายในการรักษาการออมให้มีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าปัจจุบัน จะเป็น saving surplus แต่ก็จะต้องรักษาระดับการออมให้มีความเจริญเติบโต

เสถียรภาพ ทั้งนี้เพื่อรองรับในช่วงภาวะที่เศรษฐกิจขยายตัวอย่างเต็มที่หรือช่วงที่ประเทศต้องการเงินลงทุนสูง เนื่องจาก การออมที่แท้จริงควรจะอยู่ในระดับสูง เพื่อสนองความต้องการลงทุนได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ รัฐบาลก็จะต้องมีหน้าที่ในการรวบรวมเงินออมและกระจายเงินออมไปสู่ผู้ลงทุน ประการสำคัญ คือ จะต้องสนับสนุนโครงการลงทุนให้เกิดขึ้น ซึ่งจะสามารถเปลี่ยนเงินออมให้กลายเป็นเงินทุนที่มีดอกผล เพื่อช่วยกระตุ้นอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความยั่งยืนทางการเงินและการคลังของประเทศไทยในระยะยาว

ผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออมต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และในฐานะที่อยู่ในพื้นที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้มีการสำรวจข้อมูลจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

ตารางที่ 1.3 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชาชนในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับอำเภอ	ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	แม่แฝก	22,647
2	ป่าไผ่	23,126
3	หนองหาร	25,991
4	หนองจ้อม	26,031
5	แม่แฝกใหม่	26,296
6	หนองແຫ່ງ	30,007
7	สันนาเม็ง	32,503
8	เมืองเต็น	32,590
9	สันพระเนตร	33,364
10	สันป่าเป้า	41,588
	เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปี	28,075

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2546)

จากตารางสามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้ต่อคนต่อปีที่ต่ำมาก ซึ่งเมื่อนำมาหารให้เป็นต่อเดือนพบว่า มีรายได้ไม่ถึง 3,000 บาท ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนในอำเภอ

สันทราย จังหวัดเชียงใหม่เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงปัจจัยและรูปแบบของการหอมของคริวในอำเภอ
สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่
หอมมากขึ้น จะเห็นได้ว่ามีผลผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะได้ทำการทดลองในสถานีทดลอง
และสถานีวิจัยต่าง ๆ แต่เมื่อพิจารณาถึงผลผลิตภาพการผลิตของเกษตรกรไทยนั้นยังอยู่ในระดับที่ต่ำ
และเมื่อเปรียบเทียบผลผลิตต่อไร่ของภาคเกษตรไทยดังกล่าวกับผลผลิตต่อไร่หรือผลผลิตภาพการ
ผลิตของภาคเกษตรโดยเฉลี่ยของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค แล้วก็จะพบว่า ผลผลิตภาพการผลิตของ
ภาคเกษตรไทย นั้นยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของผลผลิตเฉลี่ยในภูมิภาคนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการหอม
- 2) เพื่อศึกษาถึงรูปแบบของการหอมของคริวเรือนในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาเราสามารถสรุปประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

- 1) ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการหอมของภาคคริวเรือนว่าปัจจัยใดที่ทำให้
ให้ ภาคคริวเรือนมีการหอม
- 2) ทำให้ทราบถึงรูปแบบของการหอมของภาคคริวเรือนในอำเภอสันทราย จังหวัด
เชียงใหม่ได้ชัดเจนขึ้น
- 3) เพื่อเป็นแนวทางของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนหอมมากขึ้น